

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 07-8193/2
Podgorica, 23. decembar 2022. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
Gospođa mr Danijela Đurović, predsjednica

PODGORICA

Na osnovu člana 10 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG“, br. 80/08, 14/17 i 28/18), Vlada Crne Gore je, 23. decembra 2022. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, odlučila o **Predlogu zakona o dopunama Zakona o energetici, koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici mr Aleksa Bečić, Zdenka Popović, Dragan Krapović, Boris Bogdanović, mr Momo Koprivica, dr Tamara Vujović, dr Albin Čeman, Vladimir Martinović i Danilo Šaranović**, a Skupština dostavila Vladi radi davanja mišljenja.

S tim u vezi, Vlada daje sljedeće

M I Š L J E N J E

Predlogom zakona o dopunama Zakona o energetici („Službeni list CG“, br. 5/16, 51/17, 82/20 i 29/22) predloženo je da se članu 88 stav 1 poslije tačke 11 dodaje nova tačka, koja glasi:

„12) isporuka električne energije za pokrivanje odobrenih tehničkih gubitaka mrežnim operatorima u uslovima poremećaja na tržištu definisanih članom 213 ovog zakona.“

Članom 2 predlaže se da se u članu 213 stav 1, poslije riječi: „energije“ dodaju riječi: „ekstremnim rastom cijena električne energije na tržištu“.

Takođe, predlaže se da se poslije tačke 5 doda nova tačka, koja glasi:

„5a) mjere obavezne isporuke energije mrežnim operaterima za pokrivanje odobrenih tehničkih gubitaka u sistemima po posebnim utvrđenim cijenama.“

Članom 3 predviđeno je stupanje na snagu ovog zakona danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Intencija predlagača je da omogući da Vlada Crne Gore donese odluku kojom će se ograničiti cijena električne energije za pokrivanje tehničkih gubitaka mrežnim operatorima.

U skladu s članom 86 stav 1 tačka 1 Zakona o energetici propisano je da je energetska djelatnost od javnog interesa proizvodnja električne energije. Stavom 2 tačka 3 propisano je da su energetske subjekte koji vrše djelatnosti iz stava 1 ovog člana dužni da, radi ostvarivanja javnog interesa i radi snabdijevanja na siguran, bezbjedan, pouzdan i kvalitetan način, u skladu s energetske bilansom iz člana 13 ovog zakona obezbjeđuju energiju za pokrivanje gubitaka u prenosnim i distributivnim sistemima električne energije i gasa. Nadalje, stavom 3 propisuje se da su za obezbjeđivanje energije iz stava 2 tačka 3 ovog člana odgovorni subjekte koji obavljaju djelatnosti iz stava 1 tač. 1, 9 i 11 ovog člana, kada ne koriste podsticajne mjere iz člana 23 stav 5 ovog zakona.

Vlada ukazuje da je članom 89 stav 2 Zakona o energetici propisano: „Vlada može propisati obavezu pružanja javne usluge za subjekte za električnu energiju ili gas pod drugačijim uslovima od tržišnih, u ostvarivanju javnog interesa iz člana 4 ovog zakona, kada se javni interes ne može ostvariti na tržišnim principima.“ Odredbom stava 4 utvrđeno je da se obaveza pružanja javne usluge iz stava 2 ovog člana određuje nediskriminatorno i ne smije narušavati konkurenciju ili sprečavati funkcionisanje tržišta, osim u mjeri koja je neophodna za ostvarivanje javnog interesa. St. 5 i 6 ovog člana uređeno je da se propisom kojim se uvodi obaveza iz stava 2 ovog člana utvrđuje i period njene primjene, kao i da se u slučaju uvođenja obaveze iz stava 2 ovog člana može odrediti finansijska naknada, drugi oblici naknada i dodijeliti isključiva prava energetske subjektima za izvršenje obaveze javne usluge.

Naknada iz člana 89 stav 6 ovog zakona mora biti nediskriminatorna i transparentna i ne smije biti veća od troškova izvršenja obaveze, uključujući dobit, kako je to propisano članom 90 Zakona o energetici, da će organ državne uprave nadležan za kontrolu državne pomoći procijeniti naknadu iz stava 1 ovog člana u skladu s pravilima o državnoj pomoći, a sredstva za naknadu iz stava 1 ovog člana obezbjeđuju iz Budžeta Crne Gore ili iz sredstava koja obezbjeđuju operatori prenosnih sistema električne energije ili gasa, prikupljanjem tih sredstava od korisnika sistema za čije potrebe se

usluga izvršava. Stavom 5 ovog člana propisano je da sprovođenje obaveze iz člana 89 stav 2 ovog zakona kontroliše Agencija.

Članom 94 stav 4 Zakona o energetici propisano je da je proizvođač dužan da na zahtjev operatora prenosnog ili distributivnog sistema ponudi električnu energiju za pokrivanje gubitaka u prenosnom i distributivnom sistemu.

Dostavljeni predloga ne definiše ko predlaže cijenu i metodologiju budući da nijesu propisani kriterijumi ni uslovi za njeno utvrđivanje. Dalje, nadoknađivanje sredstava proizvođačima zbog uvođenja ovog ograničenja iz budžeta, neophodno je pribaviti mišljenje Agencije za zaštitu konkurencije. U suprotnom, predlog je potrebno dopuniti odredbom koja će propisivati da se odluka Vlade donosi uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije za zaštitu konkurencije. Takođe, ako se zaduže svi proizvođači (uključujući EPCG i sve povlašćene proizvođače koji izađu iz sistema podsticaja u narednom periodu) da operatorima sistema isporuče energiju za pokrivanje gubitaka naglašavamo, da ne postoji metodologija koja propisuje količinu energije i način na koji su proizvođači dužni da je obezbijede operatorima.

Takođe, dostavljenim predlogom koji se odnosi na ekstremno rast cijena neprecizno je značenje termina „ekstremno visoka cijena“, kao i na koju referentnu vrijednost se ova formulacija odnosi. Ako se ova izmjena prihvati, u odnosu na polaznu vrijednost kad je izmjena predložena ne može se primijeniti u odnosu na cijenu iz nekog ranijeg perioda.

Na ovaj način propisuje se obaveza i povlašćenim proizvođačima na tržištu da prodaju električnu energiju za pokrivanje gubitaka. Iz dostavljenog predloga ne može se zaključiti da li su sagledani uticaji koji mogu nastati ako su ti proizvođači već ugovorili prodaju cjelokupne svoje energije.

Takođe, imajući u vidu da je „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ d. o. o. (CEDIS) povukao zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda (RDP), Regulatorna agencija za energetiku je utvrdila privremenu cijenu koja je niža u odnosu na odobrenu cijenu drugom operatoru sistema, odnosno „Crnogorskom elektroprenosnom sistemu“ d. o. o. (CGES) za pokrivanje gubitaka. Imajući u vidu navedeno, se odrekao dijela Prihoda, pa je upitno i da li bi, u slučaju usvajanja ovakvog zakonskog modela, planirano ograničenje cijene od strane Vlade omogućilo likvidnost u poslovanju ovog društva.

Vlada ističe da član 214 Zakona o energetici predviđa da sprovođenje mjera iz člana 213 ovog zakona prati Ministarstvo, kao i da Ministarstvo, bez odlaganja, obavještava nadležni organ Energetske zajednice o poremećaju na tržištu i preduzetim mjerama iz člana 213 ovog zakona.

Predlog zakona o dopunama Zakona o energetici, u načelu, je prihvatljiv, međutim, zbog složenosti materije u pripremi Predloga ovog zakona potrebno je učesće relevantnih subjekata.

Imajući u vidu navedeno, Vlada smatra da je neophodno odložiti donošenje Predloga zakona o dopunama Zakona o energetici.

PREDSJEDNIK

Dr. Dritan Abazović

